

Handläggare: Carina Bessner
Telefon: 08 508 03 341

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Remissvar på förslag till ersättningssystem samt övergripande handläggning av den enskildes val i valfrihetssystem inom omsorgen enligt LSS om personer med funktionsnedsättning

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner att som svar på remissen överlåta detta utlåtande.

Maria Häggblom
stadsdelsdirektör

Cathrine Önnestam
avdelningschef

Bilaga

Remissen: Förslag till ersättningssystem samt övergripande handläggning av den enskildes val i valfrihetssystem inom omsorgen enligt LSS om personer med funktionsnedsättning.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har utformat ett förslag på en övergripande utformning av handläggningen av den enskildes val inom ramen för det valfrihetssystem inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning som enligt beslut i kommunfullmäktige skall införas 2009-07-01. Förslaget innebär att handläggningen ska vara likadan, oavsett var i staden den enskilde bor samt att en ökad stadsövergripande kunskap och information om utbud och efterfrågan erhålls genom inrättandet av en central funktion.

Stadsledningskontorets förslag innehåller också ett ersättningssystem. De föreslagna fasta ersättningarna, så kallad LSS-peng, följer nivåerna i befintligt resursfördelningssystem och utgår från schablonerna i desamma.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för förskola, fritid och funktionshinder.

Lokala handikaprådet har behandlat ärendet 2008 07 08.

Samverkansgruppen har behandlat ärendet 2008 06 13.

Bakgrund

Kommunfullmäktige fattade 2008-05-26 beslut om att ett valfrihetssystem inom en rad insatser enligt Lagen om särskilt stöd (LSS) ska införas från och med 2009-07-01. I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande (dnr 326-244/2008), som ligger till grund för beslutet konstateras att det finns aspekter som komplicerar processen kring den enskildes val. Området inrymmer en rad olika diagnoser och funktionsnedsättningar som är så varierade att det ofta behövs skraddarsyddna individuella lösningar. Kommunstyrelsen gavs därför i uppdrag att föreslå den övergripande utformningen av handläggningen av den enskildes val. Kommunstyrelsen gavs också i uppdrag att ta fram ett ersättningssystem och förslag till ersättningar/nivåer eller annan utformning samt att föreslå hur transportkostnader ska hanteras.

Övergripande handläggning av den enskildes val

Stadsledningskontoret föreslår att ett standardiserat förfaringssätt för handläggning av ansökningar och dokumentation av den enskildes behov ska utarbetas. Dessutom föreslås framtagande av rutiner för framtida behov av bostad och andra insatser. Vidare föreslås etablering av en stadsövergripande rutin som säkerställer att den enskilde ges information om vad det innebär att lämna en ansökan eller få ett framtida behov kartlagt, hur den fortsatta processen ser ut, steg för steg samt vilka tidsramar som gäller. Information om samtliga i valfrihetssystemet ingående alternativ föreslås samlas och tillgängliggöras. En sammanhållen permanent stadsövergripande funktion med överblick över både utbud och efterfrågan föreslås vidare ersätta de lokala förmedlingsgrupperna. Denna centrala förmedlingsgrupp föreslås vara den förmedlande länken mellan utbud och efterfrågan och vara expert på alla de, oaktat regiform, i valfrihetssystemet ingående boendena och dagliga verksamheterna. Den centrala förmedlingsgruppen ska också löpande föra en dialog med alla i valfrihetssystemet ingående utförarna och därigenom kunna fånga upp aspekter och synpunkter som rör boendets sociala aspekter, kapacitet och möjlighet att erbjuda plats beroende på faktorer som omsorgsbehov och liknande.

Stadsledningskontoret föreslår att den centrala förmedlingsgruppen förläggs till

socialtjänstnämnden. Det systemstöd som föreslås förväntas medföra en förenkling av förmedlingsprocessen vilket skapar förutsättning för att uppdraget klaras med en relativt liten bemanning. Stadsdelsnämnderna förväntas få en avlastning i och med att sökandet efter lämpliga alternativ i stora delar hanteras av andra.

Stadsledningskontoret föreslår att den centrala förmedlingsgruppen i sitt arbete ska utgöra ett stöd åt de enskilda och de lokala biståndshandläggarna i den process som beskrivs nedan. Den enskilde vänder sig till sin stadsdelsnämnd, med önskemål om boende med särskild service. Den enskilde får därefter ett formulär, gemensamt för hela staden, i vilket den enskilde både får uttrycka sina behov och sina önskemål. Informationen om den enskilde skickas till den centrala förmedlingsgruppen, som påbörjar arbetet med att matcha den enskildes behov och önskemål med alla i systemet ingående boenden. I denna bedömning tas också hänsyn till de olika boendenas sammansättning. Den centrala förmedlingsgruppen återkommer till den enskildes biståndshandläggare med en redovisning av den matchning av behov och utbud som genomförts. Det är viktigt att återkoppling sker snabbt, även om behovet eller önskemålet inte är omedelbart. Om det rör sig om en formell ansökan ska redovisningen innehålla de boenden som förmedlingsgruppen bedömer som relevanta, och innehålla all tänkbar information om lägenheterna. Den enskilde ska nu göra sitt val. I detta ska den ansvariga biståndshandläggaren vara behjälplig i den utsträckning den enskilde önskar. Den centrala förmedlingsgruppen ska i sin tur vara behjälplig i att boka tider för besök hos de olika enheterna och på annat sätt förmedla kontakt. Den enskilde ska ha två veckor på sig att göra sitt val. Den enskilde gör sitt val och förmedlingsgruppen handhar den administration som valet medför. Utförare ska inte kunna neka enskild plats. Anledningen till det är att utföraren i ett tidigt skede getts möjlighet att ge sina övergripande synpunkter, bland annat utifrån boendets resurser och sociala sammansättning.

Stadsledningskontorets förslag till process för den enskildes val för bostad med särskild service för vuxna enligt LSS medger valfrihet i två steg. I ett första skede får den enskilde möjlighet att uttrycka sina önskemål och i det andra skedet får den enskilde välja mellan de alternativ, som bland annat utifrån givna önskemål, valts ut av den centrala förmedlingsgruppen.

De övriga insatserna som kommer att ingå i valfrihetssystemet omgärdas inte av samma komplexitet som bostad med särskild service för vuxna vad avser själva val- och förmedlingsproceduren. Det är därför inte nödvändigt att förmedlingsgruppen genomför den matchning som den gör i fallet med särskilt boende. Dock spelar den centrala förmedlingsgruppen en central roll i förvaltande av det system, där samtliga dagliga verksamheter och boenden finns redovisade.

Stadsledningskontoret redovisar att förslaget om handläggningen av den enskildes val förväntas få följande effekter:

- Alla i staden får samma förutsättningar.
- Den samlade överblicken av det totala behovet och utbudet som den centrala förmedlingsgruppen besitter skapar utökad valfrihet.
- Den föreslagna effektiviserade hanteringen leder till att färre lägenheter står tomma.
- Utföraren kan anpassa sin verksamhet utifrån behov.
- Kunskapen om behov och utbud bildar ett värdefullt underlag för att skapa nya enheter.
- Högre grad av återkoppling och fasta tidsramar som tydliggör var i processen den enskildes ärende befinner sig skapar trygghet.
- De lokala biståndshandläggarnas resurser frigörs och kan användas på annat sätt.

Förslag till LSS-peng

Medel för omsorg om personer med funktionsnedsättning fördelas idag genom ett fast anslag, ett prestationsrelaterat anslag, en ersättning för personlig assistans (de första 20 timmarna) samt ett särskilt riktat anslag. Detta ärende berör det prestationsinriktade anslaget samt det fasta anslaget vad gäller resor till och från daglig verksamhet. De två övriga anslagen berörs ej.

Förslaget till LSS-peng innebär inte någon förändring av nuvarande resursfördelningssystem för LSS-insatser till stadsdelsnämnderna. Stadsledningskontorets utgångspunkt är att en så stor del som möjligt av resurserna ska fördelas direkt ut till respektive verksamhet. Stadsdelskontoret föreslår fasta ersättningar utifrån nivåer till samtliga berörda utförare. Nivåerna grundar sig på den nivåbedömningsmodell som bedömningskansliet använder vid mätning av den enskilde brukarens behov. Den ersättning som utgår ska täcka alla utförarens kostnader exklusive hyreskostnader, politisk ledning och myndighetsutövning. För verksamheter som drivs i privat regi och inte är att beteckna som entreprenader utgår även en lokalpeng. I föreslagen ersättningsmodell görs ett avdrag på 5 % av schablonen avseende myndighetsutövning och politisk ledning. Dessutom föreslås ett avdrag för kostnad för gemensamhetslokaler. Återstående resurser; den så kallade LSS-pengen, som omfattar kostnader för omsorgsinsatsen samt viss administration såsom exempelvis faktura- och lönehantering, tilldelas den verksamhet där brukaren får sin beviljade insats. Lokalkostnaderna kan variera kraftigt mellan olika verksamheter. Stadsledningskontoret föreslår därför att kostnader för gemensamhetslokaler inte ingår i LSS-pengen utan hanteras av stadsdelsförvaltningarna centralt när det gäller egen regi och vid entreprenadupphandlingar. Avdrag för en lokalschablon föreslås för att centralt kunna bekosta gemensamhetslokaler. Vid försäljning av platser till andra stadsdelar kan säljande stadsdel ta ut den faktiska lokalkostnaden av köpande stadsdel. De enskilt drivna verksamheter som finns med på stadens avtal föreslås få en schablonersättning som kompensation för lokalkostnaden.

5. REMISS ERSÄTTNINGSSYSTEM INOM LSS.DOC

Box 4066, 163 04 SPÅNGA. Avestagatan 29
Telefon 508 03 000. Fax 508 03 334
stadsdelsnamnden@spanga-tensta.stockholm.se

www.stockholm.se

Ersättningen ska motsvara det avdrag som stadsdelsförvaltningen gör. Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att följa utvecklingen av lokalkostnaderna och dess effekter, och föreslår att en utvärdering ska göras efter två år. Stadsledningskontoret har valt en fast schablonersättning för lokalkostnaden istället för en procentuellt framräknad ersättning. Fördelen med detta är att utförare ersätts med samma belopp oavsett vilken nivå den enskilde brukaren har.

Förslaget innebär att alla utförare inom valfrihetssystemet får samma ersättning för omsorgsinsatsen. Konsekvenserna kan bli att det för vissa utförare blir en höjning och för andra en sänkning av ersättningen i jämförelse med dagens avtal. Detta kan medföra en anpassningsperiod för vissa enheter. Det kan också medföra att vissa boenden väljer att ställa sig utanför valfrihetssystemet. För brukare med insatser från en privat utförare utanför det nya systemet, sker inga förändringar om inte brukaren själv väljer att byta till en utförare inom valfrihetssystemet. Stadsledningskontoret föreslår att utförare, oavsett regiform, får viss ersättning, under ett antal dagar vid den enskildes flytt eller dödsfall, till 75 % av beviljad nivå, dock maximalt under en månad. Detta gäller inte korttidsplatser.

I de fall en utförare har en kostnad som överstiger 600 tkr mer än beviljad nivå för boende, kan stadsdelsnämnden lämna ansökan om att få lämna särskild redovisning för att få kostnadstäckning. Förhoppningen är att valfriheten för dessa brukare ska öka genom tillkomsten av fler aktörer.

Stimulansbidrag kan sökas av stadsdelsnämnderna för förprojektering, utrustning samt tomgångs hyror i samband med nystart eller ombyggnad. Syftet med stimulansbidraget är att det ska användas för att sänka framtida hyreskostnader. Stadsledningskontoret föreslår att även enskilt drivna verksamheter ska kunna ansöka om stimulansbidrag för att samma regler ska råda för alla utförare inom samma verksamhetsområde.

Hantering av transportkostnader

År 2006 beräknades stadens kostnader för resor till och från daglig verksamhet uppgå till cirka 42 mkr vilket är 10 % av stadens totala budget för daglig verksamhet. Från 2008-01-01 är dessa resor anslagsfinansierade. I förslaget till peng för daglig verksamhet ingår inte kostnader för resor utan köpande stadsdelsförvaltningen föreslås betala dessa transporter. En konsekvens av valfrihet inom daglig verksamhet kan bli att transportkostnaderna ökar, stadsledningskontoret anser därför att det är viktigt att nogsamt följa kostnadsutvecklingen avseende resorna.

Förvaltningens synpunkter

Övergripande handläggning

Förvaltningen är positiv till inrättandet av en central funktion för effektiv stadsövergripande administration och ett väl utbyggt system för kunskap och information om behov och efterfrågan, på både kort och lång sikt, för både boenden och daglig verksamhet. För att valfriheten ska bli verklig för den enskilde brukaren krävs det ett väl utvecklat system för en överskådlig och lättillgänglig information om de olika valalternativen med beskrivning av innehåll och kvalitet. Det underlättar biståndshandläggarnas arbete med att söka boenden med särskild service. Idag använder biståndshandläggarna mycket tid för att söka boenden för efterfrågat behov och med lediga platser. Införandet av ett överskådligt system för behov och efterfrågan möjliggör bättre underlag för biståndsbeslut och möjlighet att ge brukaren stöd i den efter beslutet följande processen. En övergripande handläggning med god överblick möjliggör också en snabb hantering och minskar risken för att boenden står tomma i längre perioder. Förvaltningen är positiv till att förslaget medger valfriheten i två steg, brukaren får först uttrycka sina önskemål och därefter välja mellan de alternativ som valts ut av den centrala förmedlingsgruppen. Den dialog som förmedlingsgruppen för med alla utförare som ingår i valfrihetssystemet är grunden för brukarens verkliga valfrihet. Utförarens verksamhet, målgrupp och andra väsentliga faktorer måste finnas så väl beskrivna att inga svårigheter uppstår efter att brukaren erbjudits bostadsalternativ. En risk finns dock att ett antal enskilda verksamheter väljer att stå utanför valfrihetssystemet, och utbudet inom systemet blir så litet att förvaltningen måste fortsätta att leta dyra platser utanför systemet.

LSS-peng

Förvaltningen är positiv till införandet av LSS-peng i form av fasta ersättningar utifrån nivåer. Att pengan inte är reducerad utifrån nuvarande ersättningsnivåer och är lika stor för alla som utför likvärdiga tjänster är positivt, och motverkar att enskilda brukare missgynnas för att de anses olönsamma. Förvaltningen är positiv till att kostnader för myndighetsutövning och politisk ledning bör ligga utanför pengan och det föreslagna 5 % avdraget får anses som rimligt. Förvaltningen instämmer i att hyres schablonerna för gemensamhetslokaler som föreslås vara fasta och inte beroende på brukarens funktionsnivå eller utförarens faktiska hyreskostnader, motverkar kostnadsdrivning. För att motverka kostnadsdrivning anser förvaltningen att en schabloniserad hyreskostnad även bör gälla vid köp mellan olika stadsdelar. Införandet av LSS-peng inom staden och för övriga utförare som väljer att ingå i valfrihetssystemet för med sig att förvaltningens möjlighet att balansera kostnader minskar. Förvaltningen befarar därför en negativ budgetutveckling om platser även i fortsättningen måste köpas till höga kostnader av utförare som valt att stå utanför valfrihetssystemet.

Transportkostnader

En utveckling och utökning av bistånd i form av daglig verksamhet enligt LSS efterfrågas samtidigt som valfrihetssystemet möjliggör för brukaren att välja verksamheter över hela staden. Förvaltningen befarar att dessa aspekter kommer att påverka kostnaderna för resor till och från daglig verksamhet. Transportkostnaderna som år 2006 var cirka 10 procent av verksamhetens totala kostnader, riskerar att få en negativ påverkan på förvaltningens budget i och med att pengarna som fördelas till utföraren inte innehåller resekostnader. Biståndshandläggarna får liten möjlighet att påverka transportkostnaderna till verksamheter med andra utförare. Förvaltningen föreslår därför att som ett alternativ låta den valda utföraren få ersättning för-, ordna- och bekosta transporten till och från daglig verksamhet. Detta skulle stimulera utföraren till att hålla kostnaderna nere genom exempelvis samåkning, egna transporter eller att träna brukaren att åka kommunalt.

Förvaltningen är positiv till införandet av LSS-peng samt en övergripande handläggning av den enskildes val i det valfrihetssystem som kommer att införas den 1 juli 2009 och hoppas att beskrivna synpunkter kan bidra till framtagandet av ett kostnadseffektivt ersättningssystem och god kvalitet i handläggningen av den enskildes val.